

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA,
EDUCACIÓN E UNIVERSIDADE
IES Félix Muriel

Rúa María Ana Mogas Nº1
15920 RIANXO
Tlf: 881 86 66 46
ies.felix.muriel@edu.xunta.gal

**PROGRAMACIÓN
DIDÁCTICA
ÁMBITO LINGÜÍSTICO E
SOCIAL
4ºESO
2022-23**

**(Anexo ás programacións
didácticas de LGL, LCL e XeH)**

MATERIA: ÁMBITO LINGÜÍSTICO E SOCIAL

DOCENTES: SOFIA RAMA e SONIA ORTIGUEIRA

POR QUE UN ÁMBITO LINGÜÍSTICO E SOCIAL PARA 4ºESO?

Tendo en conta que o curso de 4º ESO é un curso que supón o final dunha etapa educativa e a preparación para unha nova ensinanza, sexa de formación profesional ou universitaria, cómpre neste curso acadar os obxectivos da ESO, tanto os referidos aos contidos como ao desenvolvemento das competencias clave. Ademais, tendo en conta que este é un grupo que cursa Matemáticas Aplicadas, no que se mestura alumnado con diversos intereses e diferentes necesidades educativas, é precisa unha atención á diversidade maior que nun grupo de orientación exclusivamente académica.

Podemos dicir que o alumnado deste grupo de 4ºESO organízase en tres grandes subgrupos: alumnado desmotivado (“desenganchado” do sistema educativo, carente de hábitos de estudo e/ou que repite), alumnado con dificultades (que precisa de reforzo e/ou que repite) e alumnado ordinario (interesado en acceder a un ciclo formativo ou en continuar a súa formación en bacharelato).

Resulta evidente que todo isto condicionará o proceso de ensino-aprendizaxe e, moi especialmente, a metodoloxía, que requirirá uns instrumentos de avaliación e uns criterios de cualificación diferentes ao resto dos grupos do mesmo nivel académico. De aí que propuxeramos, desde hai xa dous cursos, a creación dun Ámbito de estudo para as materias de LGL, LCL e Historia. A nosa proposta non pretendía simplemente que unha mesma persoa docente impartise a docencia das tres materias, senón que as tres fosen abordadas de xeito global, desenvolvendo o tratamento integrado de linguas e contidos (TILC); continuando a metodoloxía desenvolvida a través do proxecto TIL, *Xoves Xornalistas*, no curso 2019-20 en 3ºESO-C e D, e no Ámbito de 4ºESO-B no pasado curso 2020-21. Ademais este curso, como xa fixeramos antes da pandemia, imos volver á codocencia.

A organización do currículo por ámbitos de coñecemento combina a aprendizaxe competencial e significativa do traballo globalizado co respecto

polos contidos das diferentes materias. Traballar de maneira interdisciplinaria e globalizada favorece a aprendizaxe competencial do alumnado. Tamén permite atender mellor á diversidade do alumnado segundo as súas necesidades individuais.

A organización en ámbitos, **globalizada** e **interdisciplinaria**, supón cambios no proceso de ensino:

- Cambios na organización de espazos, horarios e grupos de alumnos e alumnas.
 - As horas do Ámbito deberán distribuírse en sesión de 2 ou 3 horas.
- Cambios na coordinación do profesorado, na xestión da aula, na metodoloxía e no uso das linguas vehiculares.
 - Desenvolvemento da **codocencia**:
 - Facilita a transición de EP a ESO
 - Favorece as metodoloxías activas
 - Favorece a atención individualizada
 - Favorece a convivencia, o diálogo, a xestión das emocións e a integración do alumno/a no grupo
 - Facilita o traballo colaborativo
 - Potencia o desenvolvemento das CCCC
 - Fomenta o desenvolvemento da creatividade
 - Enriquece persoalmente as persoas docentes
- Cambios nas programacións didácticas, que deberán incluír:
 - aspectos metodolóxicos e de organización
 - priorizar o **traballo colaborativo**
 - reforzar e dinamizar o traballo autónomo do alumnado
 - recursos para contornas virtuais de aprendizaxe (**EVA***)
- **TRATAMENTO INTEGRADO DE LINGUAS E CONTIDOS (TILC)**
 - Trátase dun enfoque metodolóxico que favorece a aprendizaxe de contidos de ANL ao mesmo tempo que a aprendizaxe de contidos de AL. A mellor maneira de aprender linguas é estar exposto

a elas. Precisa de tempo para usalas, por oral e por escrito, e da motivación do alumnado. Por isto, son necesarias **tarefas de comunicación en situacións reais de aprendizaxe**, isto posibilitano as ANL.

- A metodoloxía da **aprendizaxe por pasos** favorece a aprendizaxe especialmente atendendo á diversidade:
 - Porque parte de coñecementos previos do alumnado
 - Porque se define claramente desde o principio o obxectivo
 - Pola simplificación dos contidos
 - Porque se propón unha “tarefa modelo”
 - Polo uso de diversos recursos e soportes
- Nas ANL, ademais do ensino dos contidos da área, é preciso o desenvolvemento da CCL dunha maneira integrada:
 - Para aprender mellor unha lingua sen argumentar o horario
 - Porque a linguaxe académica apréndese e úsase mellor nas ANL que nas AL
 - Porque os contidos das ANL apréndense mellor se mellora a CCL

OBXECTIVOS

1.	<i>Asumir responsabilmente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade..., exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.</i>
2.	<i>Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo...</i>
3.	<i>Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.</i>
4.	<i>Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.</i>
5.	<i>Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.</i>
6.	<i>Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias...</i>
7.	<i>Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.</i>
8.	<i>Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e</i>

	<i>iniciarse no coñecemento, a lectura e o estudo da Literatura.</i>
9.	<i>Comprender e expresarse nunha ou en máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.</i>
10.	<i>Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e a historia propias e dos demais, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.</i>
11.	<i>Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.</i>
12.	<i>Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, co consumo, co coidado dos seres vivos e o ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.</i>
13.	<i>Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.</i>
14.	<i>Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.</i>

CONTIDOS

1. **Comunicación oral.** *Comprensión, interpretación, análise e produción de textos propios dos medios de comunicación audiovisual e do ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas). Desenvolvemento de habilidades de escoita activa e de escoita crítica e reflexiva que permita identificar prexuízos e mensaxes discriminatorias. Coñecemento e uso progresivamente autónomo de técnicas para aprender a falar en público e uso das TIC. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade. Participación en interaccións orais sobre temas de interese persoal ou social, en diferentes rexistros.*

2. **Comunicación escrita.** *Lectura comprensiva e crítica de textos da vida cotiá, do ámbito educativo, de textos xornalísticos, de mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios e de usos lingüísticos discriminatorias. Uso autónomo das TIC para obter información complementaria. Produción de textos escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados, en soporte impreso ou dixital, de textos propios da vida cotiá, de cartas á dirección e columnas de opinión, de textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.*

3. **Funcionamento da lingua.** *Explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático. Recoñecemento, explicación e uso dos procedementos de creación de palabras. A fonética e a fonoloxía, con especial atención a posibles interferencias do castelán no galego (apertura das vogais de grao medio, o n velar ou a entoación). Aplicación das normas ortográficas e morfolóxicas. As estruturas sintácticas e tipos de oración.*

4. **Educación literaria.** *Períodos e xeracións da literatura galega e española contemporáneas. Lectura e comentario de obras representativas. Elaboración de traballos de textos literarios. Creación ou recreación de textos de intención literaria.*

5. **Lingua e sociedade.** *Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade. A lusofonía nas linguas do mundo no século XXI. Situación sociolingüística de Galicia. Proceso de normalización. Evolución da lingua galega e etapas da historia social da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. Situación sociolingüística e legal das linguas de España. Prexuízos lingüísticos. As variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas das linguas e a función da lingua estándar.*
6. **Historia.** *Do Antigo Réxime á actualidade. Do absolutismo ao parlamentarismo. A Ilustración. A revolución científica. As revolucións burguesas. A revolución industrial. O imperialismo. A I Guerra Mundial. A revolución rusa. O período de entreguerras: Fascismo italiano e nazismo alemán. A IIª República española, a guerra civil e a ditadura franquista. A IIª Guerra Mundial. O holocausto. A guerra fría. A construción da UE. A transición española. O capitalismo. A crise do petróleo. O colapso dos réximes soviéticos. O neoliberalismo.*
7. **Xeografía.** *A globalización. Revolución tecnolóxica. Os focos de conflito.*
8. **Interacción.** *Activismo e pensamento crítico. Relación entre pasado, presente e futuro. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos sexistas, lingüísticos ou culturais.*
9. **Proxecto. Monte Vivo, biocultura para un centro e unha contorna sustentábeis. Obradoiro audiovisual: Un ollo de vidro.**

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Independentemente do curso no que se atope o alumno/a, as tarefas deberán encamiñarse a acadar os obxectivos da ESO, se ben adaptando a cada nivel os criterios de avaliación e atendendo ao desenvolvemento das capacidades básicas (escoitar, falar, ler e escribir *comprensivamente*) coas que o ensino obrigatorio debe fornecer ao alumnado para preparalo para a vida.

1. **Comprender, interpretar e analizar criticamente o sentido global de textos orais e escritos**, ser quen de distinguir entre información, opinión e persuasión. Ademais, seguir as instrucións orais ou escritas para realizar as tarefas académicas (seleccionar as ideas principais, xerarquizar esas ideas, elaborar resumos, identificar a estrutura, determinar o tema, servirse de dicionarios en calquera formato, interpretar símbolos, recoñecer a intención comunicativa do emisor, ampliar información en xornais e medios audiovisuais, servirse das TIC...), rexeitando os prexuízos e a linguaxe discriminatoria.
2. **Producir textos orais e escritos de distinto tipo, moi especialmente expositivos, argumentativos, instrutivos, narrativos e descritivos** (seguindo as indicacións dadas e con axuda das TIC, de forma individual ou en grupo, en soporte impreso e dixital) e ser quen de desenvolverse manifestando a opinión propia, adecuando o léxico á situación concreta de comunicación, diferenciando o rexistro formal do coloquial, incorporando unha actitude creativa ante a escritura, respectando a estrutura así como as normas ortográficas e gramaticais, ademais das propiedades textuais.
3. **Recoñecer os erros** da produción propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propor solucións para melloralas.
4. **Respectar as normas de cortesía** (escoita activa, interese, respecto e rexeitamento de linguaxe discriminatoria) e ser quen de aplicarlas nas intervencións planificadas e/ou espontáneas, respectando as opinións alleas pero rexeitando os prexuízos e mantendo unha postura crítica ante calquera mensaxe discriminatoria.

5. **Identificar as clases de palabras** e reflexionar sobre o seu funcionamento nun texto determinado; ademais reflexionar arredor do funcionamento dos procedementos de creación de palabras e ser quen de servirse dun léxico amplo para as producións textuais.
6. **Aplicar as normas ortográficas e gramaticais da lingua galega, española, inglesa, francesa ou portuguesa** e ser quen de servirse delas para as producións textuais.
7. **Participar en proxectos para o desenvolvemento TIL** e ser quen de utilizar varias linguas e relacionalas lingüística e culturalmente, desenvolvendo a competencia plurilingüe para aproveitar os coñecementos nunha desas linguas na produción de textos de calquera outra.
8. **Valorar a propia lingua (e as súas variedades xeográficas) como símbolo da identidade do pobo galego e como instrumento para aprender a aprender, integrando a partir da propia outras linguas e contidos.** Analizar a historia da lingua galega e a súa situación actual a través de mapas, gráficas, tiras cómicas e artigos de opinión, usando unha terminoloxía sociolingüística axeitada, argumentando en base á súa propia experiencia a necesidade da normalización lingüística e diferenciándoa da normativización. Servirse da Lexislación en materia lingüística e da Lusofonía como argumentos para derrubar prexuízos. Comparar e contrastar a situación das linguas en España, en Europa e no mundo, desenvolvendo unha actitude acorde coa Ecoloxía das Linguas.
9. **Ler, analizar e comentar textos literarios**, relacionando o contido da obra, a intención do autor/a e o contexto; vinculándoos a outras manifestacións artísticas e aos distintos períodos da Historia da Literatura en galego, español, portugués, francés e inglés.
10. **Crear textos de intención literaria** partindo das características dos traballados na aula, desenvolvendo o gusto pola escrita.
11. **Comprender, esquematizar, resumir, describir, analizar e/ou comentar criticamente, manexando a cronoloxía e empregando un vocabulario preciso, os**

seguintes conceptos, procesos ou situacións da Historia Contemporánea:

a. Revolución

- i. O Antigo Réxime
- ii. A Ilustración
- iii. Os procesos revolucionarios do XVIII e XIX
- iv. A importancia dos avances científicos para a Revolución Industrial
- v. Os logros e fracasos do liberalismo, do socialismo e do nacionalismo
- vi. A historia do movemento obreiro
- vii. A violencia cara os nenos e as mulleres na sociedade industrial.
- viii. A loita polos dereitos da muller
- ix. A monarquía borbónica dos séculos XVIII e XIX
- x. Prerrexurdimento e Rexurdimento galego

b. Entre guerras

- i. O imperialismo e a Gran Guerra
- ii. Consecuencias da I Guerra Mundial
- iii. As revolucións rusas de 1905 e 1917 e a xénese da Unión Soviética.
- iv. O auxe dos fascismos
- v. A Gran Depresión
- vi. O concepto de guerra total e as súas consecuencias
- vii. O Estado español no primeiro terzo do s. XX.
- viii. O nacionalismo galego da Xeración Nós
- ix. As causas e as consecuencias da Guerra Civil. Exilio.
- x. A importancia da memoria histórica no Estado español

c. Estado do benestar

- i. A orixe da Guerra Fría e a Formación de bloques
- ii. O proceso da Descolonización e o seu alcance histórico, social, económico e cultural
- iii. As crises económicas no mundo actual
- iv. O proceso de integración europea.
- v. O eurocentrismo
- vi. O proceso de Transición española
- vii. O auxe da extrema dereita

- viii. O efecto da Globalización na sociedade actual
- ix. Os riscos medioambientais xerados polas sociedades actuais
- x. A arte contemporánea

12. **Desenvolver o pensamento crítico a través do activismo. Relacionar pasado, presente e futuro**, participando en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas e se poña en valor a ecoloxía e nos que se eviten estereotipos sexistas, lingüísticos ou culturais.

RECURSOS

- **UNIDADE DIDÁCTICA 1. Revolución**
 - Secuencias didácticas: *Revolución, Revolución francesa, Revolución Industrial, Liberalismo e Socialismo*)
 - Proxecto: *Da Revolución francesa ao 25N*
 - **UNIDADE DIDÁCTICA 2. Entre guerras**
 - Secuencias didácticas: *Igualdade?, Fraternidade?, Liberdade?*
 - Proxecto: *Camiñando entre mulleres até o 8M* (Historia do movemento obreiro)
 - **UNIDADE DIDÁCTICA 3. Estado do benestar?**
 - Secuencias didácticas: *Globalización, Feminismo, Ecoloxismo*
 - Proxecto: *Monte vivo* (Obradoiro audiovisual: *Un ollo de vidro*)
-
- [Caderno TIL Comunicación](#)
 - [Aula Virtual](#)
 - [Diccionario RAG](#)
 - [Diccionario da RAE](#)
 - [Bloques e áreas dialectais](#)
 - [Dúbdas lingüísticas](#)
 - [Gramática galega](#)
 - [Gramática española](#)
 - [O galego nos Séculos Escuros](#)
 - [La Literatura del siglo XIX](#)
 - [Literatura galega do s.XX e da actualidade](#)
 - [Cronología de la Literatura española](#)
 - [Biblioteca Virtual Galega](#)
 - [Biblioteca Virtual Cervantes](#)
 - [Profesor de Historia \(Idade Moderna\)](#)
 - [Clases de Historia \(Idade Contemporánea\)](#)
 - [Historia do mundo contemporáneo](#)
 - [Aula verde](#)

LECTURAS GUIADAS NA AULA

1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
1. El árbol rosa . Emilia Pardo Bazán 2. Masculino singular . Carlos Negro	1. Cousas . Castelao 2. Antoloxía poética. Antonio Machado.	1. Made in Galiza . Séchu Sende 2. Historia de España contada a las niñas de María Bastarós

LECTURAS AUTÓNOMAS

1. A banda sen futuro	Marilar Aleixandre
2. Rúa Carbón	“
3. Aire negro	Agustín Fdez. Paz
4. Poderosa	Sérgio Klein
5. O único que queda é o amor	Agustín Fdez. Paz
6. Erros e Tánatos	Gonzalo Navaza
7. As rulas de Bakunin.	Antón Riveiro Coelho
8. Que me queres, amor?	Manuel Rivas
9. A man dos paíños	"
10. Ilustrísima.	Carlos Casares.
11. Vento ferido.	“
12. Arraianos.	Xosé Luis Méndez Ferrín.
13. Retorno a Tagen Ata	“
14. O fidalgo e outras narracións	Otero Pedrayo
15. Os biosbardos.	Blanco Amor.
16. Os outros feirantes.	Álvaro Cunqueiro
17. Retrincos	Castelao
18. Os vellos non deben namorarse	“
19. Réquiem por un campesino español, de Ramón J. Sender	
20. Sin noticias de Gurb, de Eduardo Mendoza	
21. Historia de una escalera, de Antonio Buero Vallejo	
22. Crónica de una muerte anunciada, de Gabriel García Márquez	

23. La autopista del sur y otros relatos, de Julio Cortázar
24. Cuentos, de E. A. Poe
25. La metamorfosis, de Franz Kafka
26. 1984, de George Orwell
27. Siddhartha, de Herman Hesse
28. Seda, de Alexandro Baricco
29. El señor de las moscas, de William Golding
30. El niño con el pijama de rayas, de John Boyne

METODOLOXÍA

- ✚ **Enfoque global**, abordando os contidos de xeito interdisciplinar, para **usar a/s lingua/s como instrumentos de aprendizaxe doutros saberes (Historia, sociedade, arte, literatura...), non como un fin en si mesmas**. Evitando a existencia de muros entre as disciplinas.
- ✚ **Enfoque comunicativo**, común ás materias lingüísticas, así como á Historia. Todas as materias precisan que o alumnado saiba comunicarse (aínda que se sirva de rexistros, niveis, léxico ou tecnicismos distintos en cada lingua e en cada materia). **En todas as materias o alumnado precisa facer esquemas, resumir ou elaborar todo tipo de textos por oral e por escrito**.
- ✚ **Traballo por proxectos**, pois un proxecto permite integrar todas as disciplinas que se queira e barallar contidos (conceptos), procedementos (habilidades) e actitudes (valores) moi diversos, ademais de integrar a avaliación por competencias e non só dos contidos conceptuais. Isto supón converter o alumnado en protagonista, como suxeito activo da lingua que utiliza na aula e da transformación da información que recibe en coñecemento propio.
- ✚ **Avaliación competencial**, pois calquera actividade, tarefa ou traballo proposto baixo o enfoque comunicativo implica:
 - ✓ Aprender a aprender, pois é preciso **que o alumnado siga as indicacións** dadas para a realización da tarefa e avalíe o labor realizado ao longo da mesma. **(CAA)**
 - ✓ **Escoita activa** para asegurar a comprensión e a produción textual solicitada, ben oralmente ben por escrito. **(CCL)**

- ✓ **Socialización**, respecto pol@ compañeir@ e colaboración para que o grupo de traballo obteña un bo resultado que redunde nunha boa nota para cada individuo do grupo. (CSC)
 - ✓ **Respecto por todas as linguas** que se deben utilizar no desenvolvemento da tarefa, **o que leva ao respecto polos seus falantes e polas culturas** que representan esas linguas. (CCEC)
 - ✓ **Autonomía e iniciativa persoal** para desenvolver o traballo sen depender constantemente das indicacións da persoa docente e para corrixir os erros ou solucionar problemas que poidan xurdir ao longo do proceso.(CSIEE)
 - ✓ **Comprensión de gráficas, mapas e porcentaxes** para utilizar certas fontes documentais ou para a autoavaliación (poñer unha nota) o traballo realizado. (CMCCT)
 - ✓ **Manexo das novas tecnoloxías** para buscar información, para comunicarse c@s compañeir@s, para enviar as tarefas adecuadamente, para presentar o resultado final do seu traballo... (CD)
- ✚ **Plurilingüismo inclusivo**, que non estableza chanzos diferentes para cada idioma e que parta do coñecemento e uso das linguas máis próximas ao entorno social do falante (**no corazón dese plurilingüismo está a lingua propia, despois intégrase a lingua ambiental, e, finalmente, as linguas estranxeiras**). Un plurilingüismo que asuma con naturalidade que poden existir falantes con moi diversos niveis de competencia (mesmo parciais) na adquisición dun idioma, **sen obsesión polo purismo lingüístico, e sen prexuízos previos sobre o maior ou menor valor dunha lingua** (ninguén sabe unha lingua á perfección, non é necesario para comunicarse; pero si é necesario derrubar os prexuízos lingüísticos xerados arredor das linguas minorizadas). Un plurilingüismo **que atenda máis á irmandade das familias lingüísticas e menos ao establecemento dunha lingua franca decidida por factores de mercado e supremacía cultural** (o ecolingüismo, o respecto pola diversidade lingüística que leva consigo o respecto pola diversidade cultural, mellora a convivencia e defende a riqueza lingüística como patrimonio colectivo).

- ✚ **Normalización da lingua propia de Galicia**, xerando no alumnado unha conciencia integradora de todas as linguas a partir do galego. Ou o que é o mesmo, pretendemos que entendan que posúen unha competencia plurilingüe e o feito de acceder desde nen@s a dúas linguas (a propia de Galicia e a ambiental) colócaos nunha situación de vantaxe para acceder ás linguas estranxeiras, porque os contidos aprendidos nunha lingua transfírense a calquera outra lingua, sempre que haxa exposición social á mesma e motivación por aprendela.
- ✚ **Coñecemento da sociedade desde o Antigo Réxime até a actualidade (Historia do Mundo Contemporáneo)**, analizando os fenómenos sociais no contexto en que se producen (o mundo, Europa, España e Galicia), analizando os cambios históricos para comprender a realidade actual e integrando outras disciplinas: economía, socioloxía, ecoloxía e historia da arte.
- ✚ **Análise da evolución histórica dos dereitos da muller ata a actualidade**, rexeitando a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitando tamén os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN e CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Entendemos por avaliación a valoración do grao de dominio dos contidos do ámbito lingüístico, literario e social, asemade das competencias clave indicadas na concreción para cada estándar de aprendizaxe. A observación directa da actitude, o comportamento, o esforzo, a asistencia, a puntualidade, a relación cos outros alumnos e alumnas e o interese amosado pola materia serán instrumentos utilizados para a avaliación de competencias: CAA, CSC, CCEC e CSIEE. Os instrumentos de avaliación e os criterios de cualificación serán os seguintes:

- **Participación na aula, a través de intervencións espontáneas ou planificadas (20%)**, que servirá para avaliar a expresión oral, o nivel de comprensión do exposto e o grao de desenvolvemento da CSIEE, CAA, CCEC e CSC. Serán avaliadas mediante o **Diario de Aula** a través da **Observación Directa** e, no caso de intervencións planificadas, a través de **Rúbricas**.
- **Realización de cuestionarios na Aula de Informática e na Aula Virtual (10%)**, que servirán para avaliar a comprensión e o grao de desenvolvemento da CD e CSIEE, así como a aprendizaxe dos contidos de Historia.
- **Producción textual e análise de textos xornalísticos, históricos e literarios (orais e escritos) (40%)**, que servirán para avaliar a comprensión e a expresión escrita, así como o grao de desenvolvemento de CAA, CSIEE e CD. Suporán o desenvolvemento do pensamento crítico e a construción da opinión propia ou o resultado dun **Traballo de Investigación**. Serán avaliadas a través dos **Criterios de Corrección** e, no caso de exposicións orais, a través de **Rúbricas**.
- **Proba escrita (20%)** que se realizará ao final de cada trimestre; para avaliar especialmente o grao de desenvolvemento da competencia lingüística (comprensión e expresión escrita) e da competencia literaria, así como da competencia cultural (contidos de Historia). As cuestións do exame referidas aos coñecementos teóricos non superarán o 25% e as destrezas prácticas non serán inferiores ao 75%. O modelo será o da **Avaliación Diagnóstica**. Será avaliada a través dos **Criterios de Corrección**.
- **Proxecto (10%)**. Cada trimestre desenvolverase un proxecto distinto vinculado a unha situación de aprendizaxe real.

- **Tarefas voluntarias (até +3).** Unha vez acadado o 5 no conxunto dos cinco instrumentos de avaliación, engadirase á nota de cada trimestre o resultado da avaliación das Tarefas Voluntarias (lecturas voluntarias escollidas polo alumno/a, traballos de investigación ou creación propostos polo alumno/a ou compromiso do alumno/a co labor de dinamización da lingua galega en situacións de aprendizaxe real). Esta última Tarefa Voluntaria, o **compromiso coa dinamización da lingua galega**, xorde da necesidade de avaliar un estándar que consideramos absolutamente fundamental, dada a situación social na que se atopa a lingua propia de Galicia e, en consecuencia, transversal a todos os demais desde 1ºESO: ***Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.***
- As lecturas avaliaranse a través dun **Comentario oral gravado e enviado por medios dixitais.**
 - Os traballos de creación propia avaliaranse a través de **Rúbricas.**
 - O activismo lingüístico avaliarase a través da **Observación Directa.**

Os/as alumnos/as serán informados/as do seu rendemento académico en cada unha das destrezas (comprensión escrita, expresión escrita, comprensión oral e expresión escrita) e da cualificación obtida ao final de cada período de avaliación. O alumnado que presente dificultades no proceso de aprendizaxe será orientado para a realización de determinadas tarefas que supoñan un reforzo e sirvan como recuperación das carencias presentadas.

A cualificación na avaliación ordinaria de xuño será a da avaliación final ou, no seu caso, a media das tres avaliacións parciais, sempre que a nota final sexa igual ou superior á nota da terceira avaliación. Tendo en conta que se trata dun proceso de avaliación continua, non se contemplan “exames de recuperación”, pois cada avaliación debe supor un reforzo ou mellora con respecto á anterior.

Ademais dos contidos, en todas as probas, traballos e tarefas, valorarase a expresión consonte estes parámetros: adecuación (presentación correcta, rexistro apropiado e propósito claro), coherencia (información precisa, estrutura clara e parágrafos ben organizados), cohesión (uso axeitado da puntuación e enlaces, emprego adecuados de pronomes anafóricos), corrección gramatical (morfolóxica e sintáctica), corrección ortográfica e riqueza e precisión do léxico e recursos estilísticos. Ademais, todos os instrumentos de avaliación (proba escrita,

traballo de investigación, produción textual, tarefas voluntarias...) entregados por escrito á persoa docente deberán respectar as indicacións dadas no ámbito do TIL para a presentación de tarefas e probas escritas.

INSTRUMENTOS E PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN		CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN
Intervencións orais	<ul style="list-style-type: none"> • Diario de Aula • Observación Directa 	(20%)
Actividade na Aula Virtual	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionarios 	(10%)
Análise de textos e Producción textual (orais e escritos)	<ul style="list-style-type: none"> • Criterios de corrección • Rúbricas 	(20%)
Proba escrita	<ul style="list-style-type: none"> • Criterios de corrección 	(20%)
Proxectos trimestrais.	<ul style="list-style-type: none"> • Participación activa • Rúbricas 	(10%)
Tarefas voluntarias <ul style="list-style-type: none"> ➤ Compromiso coa dinamización do galego ➤ Traballos de creación propia ➤ Lecturas voluntarias 	<ul style="list-style-type: none"> • Observación directa • Rúbricas • Comentario oral gravado 	(até +3)

CRITERIOS DE PROMOCIÓN

1. **A cualificación na avaliación ordinaria de xuño será a da avaliación final ou, no seu caso, a media das tres avaliacións parciais, sempre que a nota final sexa igual ou superior á nota da terceira avaliación.**

A avaliación será continua e contemplarase o desenvolvemento competencial así como o grao de consecución dos obxectivos da ESO á par que a adquisición de contidos. O alumno/a poderá superar a materia obtendo un **SUFICIENTE** ou máis no cómputo final dos instrumentos de avaliación de cada trimestre.

2. **A avaliación será global para as tres materias integradas no ámbito,** en consecuencia o resultado será idéntico para cada unha delas.
3. En caso de un alumno ou alumna non acadar o **SUFICIENTE** na 3ª avaliación, despois das sesións de reforzo, deberá realizar unha **proba escrita** semellante ás probas escritas realizadas ao longo do curso e ás probas de Avaliación Diagnóstica, que requirirá a obtención da cualificación de cinco (5) ou máis para superar o ámbito.

Ademais dos contidos, en todas as probas, traballos e tarefas, valorarase a expresión consonte estes parámetros: adecuación (presentación correcta, rexistro apropiado e propósito claro), coherencia (información precisa, estrutura clara e parágrafos ben organizados), cohesión (uso axeitado da puntuación e enlaces, emprego adecuado de pronomes anafóricos), corrección gramatical (morfolóxica e sintáctica), corrección ortográfica e riqueza e precisión do léxico e recursos estilísticos, é dicir, o seguimento das indicacións recollidas no **Caderno TIL**.

PROGRAMACIÓN DE AULA PARA O 1º TRIMESTRE
(Unidade didáctica 1. *Revolución*)

BLOQUE DE CONTIDOS	ESTÁNDARES AVALIABLES	CCCC	PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN e CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN
<p>Comunicación e Funcionamento da Lingua</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Comprende o sentido global de textos orais dos medios de comunicación audiovisuais, identifica o propósito, a tese e os argumentos de noticias debates ou declaracións, determina o tema e recoñece a intención comunicativa do/da falante. 2. Analiza os elementos verbais e non verbais dos textos orais. Analiza criticamente tanto a forma como o contido de noticias, debates e procedentes dos medios de comunicación e recoñece a validez dos argumentos. 3. Distingue entre información e opinión en mensaxes procedentes dos medios de comunicación, e entre información e persuasión en mensaxes publicitarias orais, identificando as estratexias de enfatización e expansión. 4. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a estrutura e a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante. 5. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas. 6. Realiza presentacións orais de forma individual ou en grupo, planificando o proceso de oralidade, organizando o contido, consultando fontes de información diversas, xestionando o tempo e transmitindo a información de xeito coherente, aproveitando vídeos, gravacións ou outros soportes dixitais. 7. Coñece e aplica as normas de cortesía (escoita activa, interese, respecto e rexeitamento de linguaxe discriminatoria) e é quen de aplicalas nas súas intervencións planificadas e/ou espontáneas, respectando as opinións alleas. 8. Coñece os aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e é quen de aplicalos nas súas intervencións planificadas, autocorrixíndose ou corrixindo aos demais se fose preciso e rexeitando os prexuízos lingüísticos á hora de usar a súa propia variedade dialectal. 9. Produce textos orais e é quen de realizar intervencións espontáneas na variante 	<p>CCL CSC CAA CD CSIEE CCEC</p>	<p>Diario de Aula e Observación Directa</p> <p>Criterios de corrección</p> <p>Rúbricas</p>	<p>Intervencións orais na aula (20%)</p> <p>Produción textual (oral e escrita) (40%)</p>

<p>Comunicación e Funcionamento da Lingua</p>	<p>opinión, informes... E, moi especialmente, textos expositivos e textos argumentativos.</p> <p>19. Valora e incorpora progresivamente unha actitude creativa ante a lectura e a escritura.</p> <p>20. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.</p> <p>21. Coñece e usa un léxico amplo e é quen de servirse del para as súas producións textuais en distintos contextos e rexistros.</p> <p>22. Recoñece e usa as formas verbais e as perífrases e é quen de diferencialas.</p> <p>23. Recoñece e usa os procedementos de creación de palabras e é quen de crear novas palabras servíndose de prefixos e sufixos e sinalando o significado e a orixe dos mesmos.</p> <p>24. Coñece e usa a fonética galega e é quen de diferenciar vogais abertas e pechadas, así como o n velar, contrastándoa coa fonética española.</p> <p>25. Procura información lingüística en dicionarios en calquera soporte e é quen de servirse dela para as súas producións textuais (con progresiva autonomía).</p> <p>26. Coñece e aplica as normas ortográficas e gramaticais da lingua galega e da lingua española e é quen de servirse delas para as súas producións textuais.</p> <p>27. Recoñece e identifica as funcións básicas de frases, cláusulas e oracións e é quen de crear novas unidades con corrección sintáctica e con respecto polas propiedades textuais. Transforma e amplía oracións simples en oracións compostas, usando conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións. Respecta a orde correcta dos elementos da estrutura sintáctica galega e compáraos coa española.</p> <p>28. Analiza os elementos textuais e é quen de diferenciar a estrutura, a argumentación e a temática dos mesmos.</p> <p>29. Produce textos (especialmente argumentativos e expositivos) e é quen de dividilos en parágrafos, cunha estrutura adecuada, con corrección lingüística e respecto polas propiedades textuais.</p> <p>30. Participa en proxectos para o desenvolvemento TIL e é quen de utilizar varias linguas e relacionalas lingüística e culturalmente, desenvolvendo a súa competencia plurilingüe para aproveitar os coñecementos nunha desas linguas na produción de textos de calquera outra.</p>	<p>CCL CSC CAA CD CSIEE CCEC</p>	<p>Diario de Aula e Observación Directa</p> <p>Criterios de corrección</p> <p>Rúbricas</p>	<p>Intervencións orais na aula (20%)</p> <p>Produción textual (oral e escrita) (40%)</p>
<p>Sociedade</p>	<p>31. Valora a propia lingua como instrumento para aprender a aprender e como símbolo da identidade dun pobo e é quen de argumentar a súa postura e interpretar manifestacións do xénero humorístico para desenvolver esta actitude e loitar contra os prexuízos,</p>			

<p>Sociedade</p>	<p>defendendo un plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia.</p> <p>34. Coñece a Situación actual da lingua e é quen de analizala a través de mapas e gráficas, tiras cómicas, artigos de opinión... cunha terminoloxía sociolingüística axeitada, argumentando, en base á súa propia experiencia, a necesidade da normalización lingüística, e diferenciándoa da normativización.</p> <p>36. Analiza e interpreta gráficas, mapas, e información en calquera soporte arredor da situación sociolingüística e legal das linguas en España e é quen de servirse dela como argumento para derrubar prexuízos.</p> <p>37. Coñece as Variedades das linguas e é quen de argumentar a necesidade dun estándar, así como de rexeitar os prexuízos arredor das variedades xeográficas.</p> <p>43. Define adecuadamente conceptos históricos (como Antigo Réxime, Ilustración, imperialismo, colonialismo,) e utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.</p> <p>44. Analiza textos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • contrastando o Absolutismo e o Parlamentarismo, Liberalismo e Socialismo • enfrontando os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra • comparando a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia <p>45. Elabora esquemas, resumos e textos expositivos sobre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • as revolucións burguesas dos séculos XVIII e XIX. • a revolución industrial <p>46. Elabora textos argumentativos sobre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • as interconexións entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914 • a loita polo sufraxio da muller <p>47. Elabora eixes cronolóxicos, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XVIII e XIX.</p> <p>49. Elabora comentarios críticos orais ou escritos sobre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX e XX. • noticias, artigos, reportaxes e crónicas xornalísticas. <p>50. Traballa coa prensa.</p>	<p>CCL CSC CAA CD CSIEE CCEC</p>	<p>Probas na Aula virtual</p> <p>Criterios de corrección</p> <p>Rúbricas</p>	<p>Realización de cuestionarios na Aula Virtual (10%)</p> <p>Produción textual (oral e escrita) (40%)</p>

<p>Literatura</p>	<p>38. Coñece as diferenzas entre os distintos períodos da Literatura Galega desde 1916 á actualidade e da Literatura Española desde o Século XVIII á actualidade e é quen de explicalas a través de comentarios de texto de obras deses períodos (que previamente leu), a través da elaboración de textos expositivos, de traballos de investigación ou participando en audicións e representacións teatrais.</p> <p>39. Consulta as bibliotecas escolares e as virtuais e fontes de información variadas e é quen de procurar información nelas para a realización de traballos e tarefas, citándoas axeitadamente.</p> <p>40. Le e comprende con crecente autonomía obras literarias próximas aos seus gustos e ás súas afeccións, desenvolvendo criterio estético e pracer pola lectura.</p> <p>41. Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula, desenvolvendo o gusto pola escrita.</p> <p>42. Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, analizando e explicando a relación existente entre manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).</p>	<p>CCL CAA CCEC</p>	<p>Criterios de corrección e Rúbricas</p>	<p>Producción textual (oral e escrita) (40%)</p>
<p>Todos os bloques de contidos</p>	<p>Estándares relacionados coa comunicación escrita, o funcionamento da lingua a sociedade e a literatura</p>	<p>CCL CAA CSIEE CCEC</p>	<p>Criterios de corrección</p>	<p>Proba escrita (20%)</p>
	<p>7. Coñece e aplica as normas de cortesía (escoita activa, interese, respecto e rexeitamento de linguaxe discriminatoria) e é quen de aplicalas nas súas intervencións planificadas e/ou espontáneas, respectando as opinións alleas.</p> <p>11. Produce (servíndose de guións e con axuda das TIC) textos orais e é quen de desenvolverse en situacións da vida cotiá, en exposicións orais propias do mundo académico, en debates e coloquios, manifestando a opinión propia, adecuando a prosodia, a pronuncia e o léxico á situación concreta de comunicación, diferenciando o rexistro formal do coloquial e autocorrixíndose.</p> <p>12. Interpreta e segue as instrucións orais.</p> <p>16. Coñece as distintas fontes para obter información e é quen de servirse delas para a realización das súas tarefas académicas (servirse das TIC, procurar información nun</p>			

<p>Interdisciplinares</p>	<p>dicionario, interpretar símbolos, ampliar información en xornais e medios audiovisuais...)</p> <p>17. Coñece e utiliza as técnicas para a realización das súas tarefas e é quen de realizalas dun xeito autónomo, adecuándose ao rexistro, respectando a estrutura textual, as normas ortográficas e gramaticais, así como as propiedades textuais e servíndose especialmente das TIC para a selección de información, a edición, a dinamización e a autocorrección da propia produción textual.</p> <p>18. Produce en soporte impreso e dixital (con autonomía) textos propios das relacións sociais, dos medios de comunicación, de carácter educativo, xornalísticos de opinión, argumentativos e expositivos e é quen de elaborar currículos, cartas de presentación, correos electrónicos, solicitudes, instancias, reclamacións, cartas á dirección, columnas de opinión, informes... E, moi especialmente, textos expositivos e textos argumentativos.</p> <p>20. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.</p> <p>30. Participa en proxectos para o desenvolvemento TIL e é quen de utilizar varias linguas e relacionalas lingüística e culturalmente, desenvolvendo a súa competencia plurilingüe para aproveitar os coñecementos nunha desas linguas na produción de textos de calquera outra.</p> <p>31. Valora a propia lingua como instrumento para aprender a aprender e como símbolo da identidade dun pobo e é quen de argumentar a súa postura e interpretar manifestacións do xénero humorístico para desenvolver esta actitude e loitar contra os prexuízos, defendendo un plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia.</p>	<p>Todas as CCCC</p>	<p>Participación activa no proxecto <i>Monte vivo</i> a través de obradoiro audiovisual: <i>Un ollo de vidro</i></p>	<p>Proxecto (10%)</p>
<p>Transversais</p>	<p>16. Coñece as distintas fontes para obter información e é quen de servirse delas para a realización das súas tarefas académicas (servirse das TIC, procurar información nun dicionario, interpretar símbolos, ampliar información en xornais e medios audiovisuais...)</p> <p>19. Valora e incorpora progresivamente unha actitude creativa ante a lectura e a escritura.</p> <p>20. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.</p> <p>30. Participa en proxectos para o desenvolvemento TIL e é quen de utilizar varias linguas e relacionalas lingüística e culturalmente, desenvolvendo a súa competencia plurilingüe para aproveitar os coñecementos nunha desas linguas na produción de textos de calquera outra.</p> <p>31. Valora a propia lingua como instrumento para aprender a aprender e como símbolo da identidade dun pobo e é quen de argumentar a súa postura e interpretar manifestacións</p>	<p>Todas as CCCC</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Observación directa do labor realizado do uso consciente da lingua. • Comentario oral gravado e enviado por medios dixitais • Rúbricas 	<p>Tarefas voluntarias (+3)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Compromiso coa dinamización da lingua galega ➤ Lecturas ➤ Traballos de creación

	<p>do xénero humorístico para desenvolver esta actitude e loitar contra os prexuízos, defendendo un plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia.</p> <p>40. Le e comprende con crecente autonomía obras literarias próximas aos seus gustos e ás súas afeccións, desenvolvendo criterio estético e pracer pola lectura.</p> <p>41. Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula, desenvolvendo o gusto pola escrita.</p>			propia
--	---	--	--	--------

PROGRAMACIÓN DE AULA PARA O 2º TRIMESTRE
(Unidade didáctica 2. *Entre guerras*)

BLOQUE DE CONTIDOS	ESTÁNDARES AVALIABLES	CCCC	PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN e CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN
<p>Comunicación e Funcionamento da Lingua</p>	<p align="center">Os mesmos estándares que no 1º trimestre</p>	<p>CCL CSC CAA CD CSIEE CCEC</p>	<p>Diario de Aula e Observación Directa</p> <p>Criterios de corrección</p> <p>Rúbricas</p>	<p>Intervencións orais na aula (20%)</p> <p>Produción textual (oral e escrita) (40%)</p>
<p>Sociedade</p>	<p>Para lingua e Sociedade: os mesmos estándares que no 1º trimestre</p> <p>43. Define adecuadamente conceptos históricos e utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.</p> <p>45. Elabora esquemas, resumos e textos expositivos sobre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • as principais reformas durante a II República española • as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional 	<p>CCL CSC CAA CD CSIEE</p>	<p>Probas da Aula virtual</p> <p>Criterios de corrección</p>	<p>Realización de cuestionarios na Aula Virtual (10%)</p> <p>Produción textual (oral e escrita) (40%)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • as causas e as consecuencias da II Guerra Mundial • o Holocausto na historia mundial • a Guerra Fría <p>46. Elabora textos argumentativos sobre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • as interconexións entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914 • as consecuencias da revolución rusa • a loita polo sufraxio da muller • o auxe do fascismo en Europa • a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais. • a posguerra e a represión en España <p>47. Elabora eixes cronolóxicos, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do s. XX.</p> <p>49. Elabora comentarios críticos orais ou escritos sobre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX e XX. • noticias, artigos, reportaxes e crónicas xornalísticas. <p>50. Traballa coa prensa ou desenvolve dun proxecto arredor de:</p> <ul style="list-style-type: none"> • as crises financeiras de 1929 e 2008 	CCEC	Rúbricas	Producción textual (oral e escrita) (40%)
Literatura	Os mesmos estándares que no 1º trimestre	CCL CAA CCEC	Criterios de corrección e Rúbricas	Producción textual (oral e escrita) (40%)
Todos os bloques de contidos	Estándares relacionados coa comunicación escrita, o funcionamento da lingua a sociedade e a literatura	CCL CAA CSIEE CCEC	Criterios de corrección	Proba escrita (20%)

Interdisciplinares	Os mesmos estándares que no 1º trimestre	Todas as CCCC	Participación activa no proxecto <i>Monte vivo</i> a través de obradoiro audiovisual: <i>Un ollo de vidro</i>	Proxecto (10%)
Transversais	Os mesmos estándares que no 1º trimestre	Todas as CCCC	<ul style="list-style-type: none"> • Observación directa do labor realizado do uso consciente da lingua. • Comentario oral gravado e enviado por medios dixitais • Rúbricas 	Tarefas voluntarias (+3) <ul style="list-style-type: none"> ➤ Compromiso coa dinamización da lingua galega ➤ Lecturas ➤ Traballos de creación propia

**PROGRAMACIÓN DE AULA PARA O 3º TRIMESTRE
(Unidade didáctica 3. *Estado do benestar?*)**

BLOQUE DE CONTIDOS	ESTÁNDARES AVALIABLES	CCCC	PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN e CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN
Comunicación e Funcionamento da Lingua	Os mesmos estándares que no 1º e 2º trimestres	CCL CSC CAA CD CSIEE CCEC	Diario de Aula e Observación Directa Criterios de corrección Rúbricas	Intervencións orais na aula (20%) Produción textual (oral e escrita) (40%)
	Para lingua e Sociedade: os mesmos estándares que no 1º e 2º trimestres			

<p>Sociedade</p>	<p>43. Define adecuadamente conceptos históricos e utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.</p> <p>45. Elabora esquemas, resumos e textos expositivos sobre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a Guerra Fría • a guerra de Vietnam • o proceso descolonizador • os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa • as fases da ditadura de Franco • os cambios producidos tralo colapso da URSS. • o cambio na sociedade española da transición <p>46. Elabora textos argumentativos sobre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • como se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica • os proles e contras do estado do benestar • a interpretación da Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade • a coroación de Xoán Carlos I • a lei de amnistía de 1977 • a Constitución de 1978 • a creación do Estado das autonomías • o terrorismo en España durante esta etapa • a construción da Unión Europea e o seu futuro • o eurocentrismo e a globalización <p>47. Elabora eixes cronolóxicos, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do s. XX.</p> <p>48. Elabora o mapa político de Europa.</p> <p>49. Elabora comentarios críticos orais ou escritos sobre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do 	<p>CCL CSC CAA CD CSIEE CCEC</p>	<p>Probas da Aula virtual</p> <p>Criterios de corrección</p> <p>Rúbricas</p>	<p>Realización de cuestionarios na Aula Virtual (10%)</p> <p>Producción textual (oral e escrita) (40%)</p>
-------------------------	--	--	---	--

	<p>século XIX e XX.</p> <ul style="list-style-type: none"> noticias, artigos, reportaxes e crónicas xornalísticas. <p>50. Traballa coa prensa ou desenvolve dun proxecto arredor de:</p> <ul style="list-style-type: none"> as consecuencias sociais da globalización beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos. 			
Literatura	Os mesmos estándares que no 1º e 2º trimestres	CCL CAA CCEC	Criterios de corrección e Rúbricas	Produción textual (oral e escrita) (40%)
Todos os bloques de contidos	Estándares relacionados coa comunicación escrita, o funcionamento da lingua a sociedade e a literatura	CCL CAA CSIEE CCEC	Criterios de corrección	Proba escrita (20%)
Interdisciplinares	Os mesmos estándares que no 1º e 2º trimestres	Todas as CCCC	Participación activa no proxecto <i>Monte vivo</i> a través de obradoiro audiovisual: <i>Un ollo de vidro</i>	Proxecto (10%)
Transversais	Os mesmos estándares que no 1º e 2º trimestres	Todas as CCCC	<ul style="list-style-type: none"> Observación directa do labor realizado do uso consciente da lingua. Comentario oral gravado e enviado por medios dixitais Rúbricas 	<p>Tarefas voluntarias (+3)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Compromiso coa dinamización da lingua galega ➤ Lecturas ➤ Traballos de creación propia

**INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O DESENVOLVEMENTO DA PROGRAMACIÓN
DIDÁCTICA PARA O ÁMBITO LINGÜÍSTICO E SOCIAL**

DIMENSIÓN	INDICADORES	1	2	3	4	5
Planificación	1. Ten en conta os estándares de aprendizaxe previstos na normativa legal vixente.					
	2. Ten en conta os plans e proxectos educativos do centro.					
	3. Ten en conta o tempo dispoñible para o desenvolvemento deste.					
	4. Formula os obxectivos didácticos de forma que expresen as competencias a acadar polo alumnado.					
	6. Programa as actividades e estratexias en función dos estándares de aprendizaxe e das necesidades do alumnado.					
	7. Planifica as clases de modo flexible, preparando actividades e recursos axustados á programación da aula e ás necesidades e aos intereses do alumnado.					
	8. Establece, de xeito explícito, os criterios, procedementos e instrumentos de avaliación.					
	9. Coordínase co resto do profesorado do departamento e do centro que poidan ter contidos afíns (Tratamento Integrado de Linguas).					
	DIMENSIÓN	INDICADORES	1	2	3	4
	1. Permite organizar os contidos a través de secuencias didácticas.					
	2. Permite relacionar os conceptos novos cos xa coñecidos.					
	3. Busca unha maior comunicación entre profesorado e alumnado para aclarar dúbidas e ofrecer asesorías dentro e fóra das clases.					
	4. Busca optimizar o tempo dispoñible para o					

Desenvolvemento	desenvolvemento dunha secuencia didáctica por semana.						
	5. Busca utilizar as TICs para apoiar os contidos na aula.						
	6. Promove o traballo cooperativo e mantén unha comunicación fluída co alumnado.						
	7. Desenvolve os contidos dunha forma ordenada e comprensible para os alumnos e as alumnas.						
	8. Elabora actividades que permitan a adquisición dos estándares de aprendizaxe.						
	9. Presenta actividades de grupo e individuais.						
	10. Facilita estratexias de aprendizaxe (como buscar información, como resolver problemas,...)						
DIMENSIÓN	INDICADORES	1	2	3	4	5	
Seguimento e Avaliación	1. Realiza a avaliación inicial ao principio do curso para axustar a programación ao nivel do alumnado.						
	2. Detecta os coñecementos previos a cada tarefa de aprendizaxe.						
	3. Revisa, con frecuencia, os traballos propostos na aula e fóra dela.						
	4. Proporciona a información necesaria sobre a resolución das tarefas e como pode melloralas.						
	5. Corrixe e explica de forma habitual os traballos e as actividades do alumnado e dá pautas para a mellora das súas aprendizaxes.						
	6. Utiliza sistematicamente procedementos e instrumentos variados de recollida de información.						
	7. Utiliza suficientes criterios de avaliación que atendan de xeito equilibrado á avaliación dos diferentes contidos e das competencias clave.						
	8. Favorece os procesos de autoavaliación e						

	coavaliación.						
	9. Propón novas actividades que faciliten a adquisición de obxectivos cando estes non foron alcanzados suficientemente.						
	10. Propón novas actividades de maior nivel cando os obxectivos foron alcanzados con suficiencia.						
	1. Emprega diferentes medios para informar dos resultados aos estudantes e aos pais e nais.						
DIMENSIÓNS	INDICADORES	1	2	3	4	5	
Motivación do alumnado	1. Proporciona un plan de traballo ao principio de cada tarefa.						
	2. Utiliza distintos recursos para introducir a unidade (lecturas, cancións, vídeos, debates, diálogos...).						
	3. Relaciona as aprendizaxes con aplicacións reais ou coa súa funcionalidade.						
	4. Informa sobre os progresos acadados e as dificultades atopadas.						
	5. Relaciona os contidos e actividades cos intereses do alumnado.						
	6. Estimula a participación activa dos estudantes na clase.						
	7. Promove a reflexión sobre os temas tratados.						